

„Jednom za nekoliko vekova“

Kontinuitet loših gradnji u Beogradu

Prva i druga rekonstrukcija Trga republike 2018. i 2019. godine koštale su oko 8,5 miliona evra. I dalje nije poznato koliko novca je potrošeno na prošlogodišnju rekonstrukciju

Centralni deo Beograda je već godinama pod opsadom mašina. Prepravljani trgovci se ponovo prepravljaju, rokovi se produžavaju, planovi menjaju u hodu a saobraćaj je otežan. Trg republike je trebalo rekonstruisati u dve faze, ali su se te dve faze razvukle na sedam godina. U međuvremenu, ostali delovi grada čekaju na najosnovnije investicije. Zašto se prestonica stalno vraća istim lokacijama i šta se krije iza učestalih rekonstrukcija?

Trilogija rekonstrukcije Trga republike i potencijalni nastavak

Radove na Trgu Republike je još 2016. godine u predizornoj kampanji najavljivao tadašnji gradonačelnik Beograda Siniša Mali. Početak radova usledio je dve godine kasnije u avgustu, i bilo je predviđeno da oni traju 420 dana. Ulica je urađena „večnim granitnim kockama, koje ranije nisu viđene, bar ne u Srbiji“. Pred završetak radova, kao što je naglašeno „55 dana pre roka“, zamenik gradonačelnika Goran Vesić rekao je da je „postavljen najbolji granit“. Međutim, najbolji granit nije potrajao ni nekoliko dana.

ANTRFILE: „Moram da vam otkrijem jednu tajnu. Mi smo imali nekoliko varijanti, prvo su trebalo da budu obične kocke, betonske, to bi bilo nešto jeftinije, a onda sam ja razgovarao sa predsednikom Republike, gospodinom Vučićem, koji je rekao: 'Ne, radite centralni gradski trg, stavite sve najbolje za Beograd. Jer taj trg se radi jednom za nekoliko vekova'. I bio je potpuno u pravu. I stavili smo zaista najbolji granit, ono što je najbolje za Beograd“ – rekao je Goran Vesić.

Građani su posle završetka radova negodovali zbog otežanog saobraćaja zbog neravnih kocki. Vesić je ubeđivao da dodatna popravka nije neophodna, jer je sve već provereno, ali je kroz nekoliko dana usledila druga rekonstrukcija tek rekonstruisanog trga. Zamenik gradonačelnika je naložio izvođaču radova da u roku od 35 do 40 dana zameni kocke na kolovozu trga o svom trošku i bez zaustavljanja saobraćaja, i tada je otpočelo prevrtanje kocki.

Direktor Centra za lokalnu samoupravu Nikola Jovanović objašnjava da je problem prepakivanja kocki nastao zbog nezakonite promene projekta.

„Projekat je postojao, predviđena je betonska ploča kao podloga za kocke. Međutim, tokom izvođenja došlo je do nezakonite promene projekta i postavljen je asfalt, i tada se dobila podloga koja nije bila adekvatna za veliko saobraćajno opterećenje. Projekat za rekonstrukciju trga je promenjen u hodu, a glavni projektant iz Saobraćajnog Instituta CIP odbio je da potpiše promenu projekta, pa je potpisao direktor CIP-a koji nije bio nadležan i nije imao licencu za taj projekat. Radovi su bili u toku pa se postavlja pitanje šta je radio nadzorni organ koji je dužan da prati rekonstrukciju“, rekao je Jovanović.

Nadzorni organ bila je Direkcija za građevinsko zemljište, koja nije odgovorila na naše pitanje.

Zašto je došlo do promene plana usred radova i zašto se nisu pratile instrukcije i dalje nije jasno, ali se zna da do danas niko nije odgovarao.

Još jedna obnova Trga republike usledila je krajem 2024. godine. Pokazalo se da je prevrtanje i prepakivanje Vesićevih kocki bilo uzalud, jer je gradonačelnik Beograda Aleksandar Šapić rešio da umesto kocki stavi asfalt. Ni danas nije poznato koliko je koštala nova rekonstrukcija, jer kako Šapić kaže „ne zna koliko je tačno koštao deo oko Trga republike“.

Na konferenciji za medije, gradonačelnik je najavio nove radove na trgu, ali ovoga puta, kako on kaže neće biti zaustavljen saobraćaj.

Slučaj Slavija

Još jedna u nizu neuspešnih rekonstrukcija u centralnom delu grada bila je rekonstrukcija Trga Slavija. Radovi su počeli u junu 2017. godine, a završetak je bio predviđen za 16. novembar. Rokovi su probijani više puta zbog loše izvedenih radova koji su zbog veličine štete zahtevali obimnu sanaciju. Novoizgrađeni plato potpuno je propao i pre otvaranja. Izvođač radova bila je firma MBA Ratko Mitrović/ Niskagrađnja koja je iznela inicijalnu ponudu od 1,2 milijarde dinara. Firma je plato radila više od 17 meseci.

Slično se desilo i sa muzičkom fontanom, koja više nije muzička. Fontana je svečano otvorena u junu 2017. godine a cena je iznosila 1,8 miliona evra, što ju je prema pisanju određenih medija činilo najskupljom u Evropi. Ipak, dva meseca nakon otvaranja fontana je ugašena, što zbog drugih radova na Slaviji, što zbog žalbi građana na suviše glasnu muziku.

Narodna poslanica Mila Popović navodi da ove rekonstrukcije nisu nikakva briga za grad, već „model izvlačenja novca iz budžeta“.

„Trg republike nas je koštao preko osam miliona evra, postavljene su „večne kocke“ kako ih je Vesić nazvao, a onda su one nekoliko puta pevrtane, pa menjane da bi ih Šapić bacio na deponiju i stavio asfalt, muzičku fontanu ne treba ni komentarisati. Umesto da se jednom uradi posao kako treba, oni ga rade tri puta, da bi isto toliko puta naplatili. Dok se Beograd krpi iz godine u godinu, stvarni problemi kao što su kanalizacija na levoj obali Dunava, vrtići, škole, prevoz, zagađenje - stoje netaknuti“, poručuje poslanica.

Probijanje rokova, ugovori, troškovi?

Na svim centralnim, ključnim tačkama grada, dolazilo je do probijanja rokova, dodatnih troškova, ugovori su se menjali, a određena dokumentacija ostala je nevidljiva za javnost.

Gradilišna dokumentacija o rekonstrukciji Trga republike nije kompletno dostupna javnosti. U centralnom registru građevinskih radova, dostupan je samo neophodan deo dokumentacije, u kojoj ekipa Insajdera nije uspela da pronađe građevinsku dozvolu o rekonstrukciji trga.

Još jedna sporna tačka je Trg Nikole Pašića, čija je rekonstrukcija započeta u februaru 2024. godine. Najavljeno je da će radovi trajati 210 dana, do 23. septembra. Međutim, rok je produžen za 75 dana zbog dodatnih radova i trg je otvoren 7. decembra 2024. godine.

Rekonstrukcija je u kratkom periodu poskupela dva puta, a prema zvaničnoj dokumentaciji objavljenoj na Portalu javnih nabavki ugovorena vrednost je bila oko šest miliona evra.

Ugovor je prvi put izmenjen u maju kada je vrednost radova povećana za oko 214.000 evra. Poslednje izmene koštale su 200.000 evra više, te je trg na kraju umesto ugovorenih 700 miliona dinara koštao 759 miliona dinara.

Izmenu ugovora tražio je izvođač GP Invest gradnja iz Borče, koja je kako Jovanović navodi „poznata po kašnjenju radova u Beogradu“.

„Oni su podizvođači Putevi Beograda, i često dobijaju poslove od Sekretarijata i Puteva Beograda“, dodaje Jovanović.

Narodna poslanica Mila Popović navodi da su građani i opozicija podneli na stotine, možda čak i hiljade pritužbi. Pritužbe koje se tiču kvaliteta radova, probijenih rokova, nelegalne gradnje, loše rekonstruisanih ulica do sumnje u nameštene tendere.

„Pitali smo za ugovore, tražili odgovore na probijene rokove, dodatne radove, na menjanje projekata usred posla, na napuštene projekte koji nekim ljudima život znače. Ali nismo dobili ni jedan odgovor“, dodaje Popović.

Generalni urbanistički plan

Nekadašnji predsednik Skupštine grada Beograda Zoran Alimpić navodi da aktuelna vlast rekonstrukciju centralnih trgova vidi kao „način da brzo, lako i efikasno ostavi trag i vizuelno pokaže kako je prošlost bila loša i kako treba napraviti nešto novo i drugačije“.

„U nekim slučajevima su radovi bili neophodni, infrastruktura je zastarela ali mnogim je trebalo samo investiciono održavanje. Na primer Trgu republike nije ništa falilo pre velike rekonstrukcije, moglo se obaviti veće investiciono održavanje. Takođe, za Trg Nikole Pašića, mogla se obnoviti fontana ali su oni odlučili da urade sve ispočetka, zbog toga su ovako obimne rekonstrukcije skupe. Ovaj novac se mogao ravnomerno iskoristiti i na druge delove grada, na primer na kanalizaciju, saobraćaj, u Beogradu postoji toliko problema“, rekao je Alimpić. Alimpić dodaje da je još jedan od problema grada, što već godinama ne postoji Generalni urbanistički plan.

„Ono što je potrebno uraditi je usvojiti strategiju grada, organizovati javnu raspravu uz učešće struke, kako biste za pet, deset godina znali šta su vam prioriteti i šta će se graditi“.

Izvori:

[Najbizarnija misterija Beograda: Zašto više ne svira muzička fontana na Slaviji? - Društvo - Dnevni list Danas](#)

[Opet radovi na Slaviji - Beobuild](#)

[Šapić – Obraćanje povodom preseka stanja gradskih projekata i odgovori na pitanja novinara](#)

[Kako izgleda Slavija posle rekonstrukcije \(VIDEO\) - Beograd - Dnevni list Danas](#)

[Na Trgu republike ponovo mašine, a umesto kocki – asfalt \(FOTO\)](#)

[Trg koji se radi “jednom u nekoliko vekova” već zreo za prepravku - Istina](#)

[\(FOTO\) Kako vam se sviđa rekonstruisani Trg Nikole Pašića: Dva puta menjan ugovor, radovi poskupeli za oko 50 miliona](#)

Kristina Đurić

Mentor: Ivan Radak, Forbes Magazin